

Crna Gora
Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja
Uprava za šume

**Godišnji program gazdovanja šumama
za 2018. godinu**

Pljevlja, januar 2018 godine

1. UVOD

Uprava za šume je u skladu sa Zakonom o šumama /član 14 stav 5/ izradila Godišnji program gazdovanja šumama za 2018. godinu /u daljem tekstu Program/. Izrađeni Program je usklađen sa odredbama Zakona o šumama, po kojem šume i šumsko zemljište uživaju posebnu zaštitu, koja se kao poseban interes ostvaruje kontinuiranim očuvanjem šuma i šumskog zemljišta sa svim njihovim funkcijama, i to kako održivim i multifunkcionalnim gazdovanjem šumama, tako i očuvanjem i unapređenjem biološke i pejzažne raznovrnosti šuma kao i podizanje kvaliteta životne sredine. Sredstva za realizaciju Programa gazdovanja šumama obezbjeđuju se iz budžeta države.

Smisao i svrha obezbjeđivanja sredstava u budžetu imaju za cilj da podstaknu konkurentnost u šumarstvu, poboljšaju uslove životne sredine, a posebno da utiču na unapređenje kvaliteta života stanovništva na ruralnom području, pored ostalog stimulišući i unapređenje razvoja ekonomije. Dakle, iz prednjeg se na nesumnjiv način, može izvesti zaključak, da je smisao donošenje Programa ostvarivanje osnovnih funkcija šuma, privrede, socijalne i ekološke.

Usvajanje Programa i njegova implementacija, imaju pored ostalog i zadatak, kvantifikovanja mjera za gazdovanje šumama, po obimu, vrsti i vremenu izvođenja na godišnjem nivou, a sve sa ciljem obezbjeđivanja održivog gazdovanja i upravljanja ovim resursom.

2. PLANIRANE AKTIVNOSTI

Planirane aktivnosti Programom obuhvataju:

1. Uređivanje šuma /izrada Programa gazdovanja šumama/
2. Uzgoj šuma
3. Zaštite šuma
4. Sjemensku i rasadničku proizvodnju
5. Korišćenje šuma, izgradnja i rekonstrukcija šumskih puteva
6. Obuka kadrova
7. Budžet Uprave za šume za 2018. godinu
8. Upravljanje lovištima posebne namjene

3.1. Plan uređivanja šuma za 2018. godinu

3.1.1. Izrada Planova razvoja šuma za šumska područja

U 2018. godini potrebno bi bilo izraditi Plan razvoja šuma za područje opština Plužina i Rožaja, za šta bi bilo potrebno obezbijediti finansijska sredstva u iznosu cca 50. 000 €.

3.1.2. Programi gazdovanja šumama

Na dan 31.12.2018. godine ističe važnost Programa gazdovanja šumama za sljedeće gazdinske jedinice: „Voloder I“ u područnoj jedinici Pljevlja, „Bukov potok-Sušac“, „Mušovića rijeka“ i „Rečinska rijeka-Vranjevštica“ u područnoj jedinici Kolašin, „Mejdanica-Lisa“ u područnoj jedinici Bijelo Polje, „Planina pivska“ u područnoj jedinici Plužine, „Vučji potok“ u područnoj jedinici Podgorica, „Javorak-Vojnik“ i „Duga-Crnovrh“ u područnoj jedinici Nikšić.

Ranije su već istekli Programi gazdovanja šumama za Gazdinske jedinice "Jugoštica" PJ Pljevlja, "Župa Pivska" u PJ Plužine, "Dragišnica Komarnica" PJ Šavnik, "Duga – Golija" PJ Nikšić i „Vučansko-Biševske šume“ u PJ Rožaje.

Za izradu svih navedenih Programa gazdovanja šumama, koji su već istekli ili ističu u 2018. godini, neophodno je izdvojiti finansijska sredstva u iznosu od oko 860.000,00 €.

Usvojenim budžetom za 2018. godinu, na poziciji uređivanja zemljišta, opredijeljeno je ukupno 655.000,00 €, a za poslove izrade Programa gazdovanja šumama od ovog iznosa planirano je ukupno 377.100 €. U skladu sa odobrenim finansijskim sredstvima, u 2018. godini, sistemom prioriteta, ovim Programom opredjeljuje se izrada Programa gazdovanja šumama za sljedeće gazdinske jedinice:

Gazdinske jedinice za koje je potrebno izraditi Program gazdovanja šumama

Područna Jedinica	Gazdinska jedinica	Period važenja	Ukupno ha	Cijena (€)
Kolašin	Bukov potok-Sušac	2009-2018	2403	34.500
Nikšić	Javorak-Vojnik	2009-2018	4579	64.500
Bijelo Polje	Mejdanica-Lisa	2009-2018	3250	46.500
Kolašin	Mušovića rijeka	2009-2018	3469	44.800
Plužine	Planina pivska	2009-2018	9215	85.000
Kolašin	Reč.rijeka-Vranjevštica	2009-2018	2193	37.000
Pljevlja	Voloder I	2009-2018	3361	43.000
Podgorica	Vučji potok	2009-2018	1489	21.800
Ukupno			29.959	377.100

Izrada navedenih Programa gazdovanja šumama procjenjuje se na 377.100 €, a preovlađujuće obaveze po osnovu ovih ugovora bila bi prenijeta za narednu 2019. godinu. Na osnovu potpisanih, a nerealizovanih ugovora o izradi Programa gazdovanja šumama iz prethodnih godina, obaveze Uprave za šume ukupno iznose oko 300.000 eura, i prema očekivanoj dinamici, cjelokupan iznos će dospjeti na plaćanje u tekućoj godini.

4.1. Plan šumsko – uzgojnih radova u šumama

Shodno planskim dokumentima u šumarstvu, projektovani obim radova na uzgajanju šuma za 2018. godinu iznosi 839,83 ha, i to:

- Njega šuma - na površini od 264,42 ha
- Obnova šuma - na površini od 536,28 ha
- Podizanje novih šuma - na površini od 17,50 ha
- Rekonstrukcija šuma- na površini od 17,13 ha

Za izvršenje projektovanog plana potrebna finansijska sredstva su procijenjena na 488.239,70 €. Međutim, opredjeljena budžetska sredstva za Upravu za šume - kapitalni izdaci (uređivanje zemljišta, nabavka sadnog materijala i pošumljavanje) ukupno iznosi 655.000,00 €, gdje nije moguće zadovoljiti ukupnu finansijsku potrebu za realizaciju svih uzgojnih radova. Dakle, zbog nedostatka finansijskih sredstava za cjelokupnu realizaciju planom predviđenih aktivnosti na uzgoju šuma, program predviđa da se sredstva usmjere samo na pošumljavanje požarišta, i to u Područnim jedinicama u kojima su mjere obnavljanja šuma najprioritetnije. Sadni materijal će se koristiti uglavnom iz rasadnika Uprave za šume i to u količini od 419.192 komada sadnica, kao i 86.200 komada sadnica nabavljenih u 2017. godini, što je u konačnom umanjilo trošak za nabavku sadnog materijala. Dakle, za realizaciju Plana pošumljavanja za 2018. godinu u državnim šumama, Uprava za šume posjeduje sadni materijal. Takođe, ako se želi nastaviti pozitivan trend dodjeljivanja sadnog materijala za pošumljavanje šuma sa pravom svojine, onda je potrebno obezbijediti sredstva za nabavku sadnog materijala za tu namjenu. Tokom 2018. godine planirano je da se dodijeli 100.000 komada sadnica vlasnicima privatnih površina što ima za posticaj pošumljavanja goleti i opožarenih površina i u privatnom vlasništvu.

Pregled Plana i moguće realizacije uzgojnih radova za 2018.godinu po Programu gazdovanja šumama

	Plan uzgojnih radova po Programu gazdovanja šumama		Potrebna sredstva za realizaciju	Opredjeljena sredstva	Moguće izvršenje		Moguće izvršenje sredstva	Procenat izvršenja u finansijskom smislu %	Procenat izvršenja u broju sadnica %
	Površina (ha)	Sadnica kom. + Sjeme jele 11,6 kg			Površina (ha)	Sadnica kom.			
UKUPNO	839,83	1.299.786	488.239,70	95.940,10	198,94	514.062	95.940,10	20	40

Pored pošumljavanja gore navedenih opožarenih površina iz Programa za 2018. godinu, izvršiće se pošumljavanje požarišta u Područnim jedinicama Kotor, Nikšić, Danilovgrad, Podgorica i Pljevlja, koja su bila planirana da se pošume u 2017. godini, realizacija iz objektivnih razloga nije okončana, te će za

tu namjenu biti upotrijebljeno 448.655 komada sadnica. U konkretnom slučaju, radi se o realizaciji ugovora iz 2017. godine, o pružanju usluga pošumljavanja opožarenih šumskih površina sa obezbijeđenim sadnim materijalom koji je dobavljen odobravanjem vanrednim sredstvima iz budžeta u 2017. godini.

Zabrinjavajuće je da se u nekoliko zadnjih godina obezbjeđuju samo sredstva za pošumljavanje požarišta, dok se druge vrste potrebnih radova zbog nedostatka novca u potpunosti zapostavljaju, a znamo da su sastavni i neophodni procesi u gazdovanju šumama. Njihova nerealizacija u dužem vremenskom periodu čini sastojine neproduktivnom, neotpornom na štetne činioce biotičke i abiotičke prirode, a naročito čini povoljnom za podmetanje i širenje požara.

4. 2. Proizvodnja reproduktivnog materijala šumskog drveća

Plan proizvodnje sjemena u 2018. godini zavisice od obima uroda sjemena, vrste sjemena koje će se sakupiti i plana proizvodnje za šumsko-uzgojne radove za 2019. godinu. Proizvodnja sadnica i sjemena iz domaće provinijencije pokazala je punu opravdanost, zato se planira sakupljanje sjemena iz registrovanih sjemenskih sastojina.

Troškovi sjemenske i rasadničarske proizvodnje

Opis poslova	Tip troška	Iznos u €
Troškovi sakupljanja sjemena	troškovi radne snage, prevoza, angažovanje NVO	6.000,00
Troškovi dorade sjemena		2.000,00
UKUPNO:		8.000,00

Sjemenski materijal se namjerava upotrijebiti za rasadničku proizvodnju u šumskim rasadnicima koji su vlasništvo Uprave za šume u Kolašinu i Rožajama. Pored toga, prikupljeno sjeme jele će se upotrijebiti za planirano podsijavanje.

Plan proizvodnje sadnog materijala i raspoloživi sadni material za pošumljavanje u 2018. godini

Rasadnik	Broj sadnica		Troškovi u €			Ukupno €
	Proizvodnja	Za pošumljavanje u 2018.	Nabavka sjemena	Materijalni	Pov.rad. snaga	
„Trebalevo“ Kolašin	730 000	230975	1.000,00	5.000,00	15.000,00	
„Županica“ Rožaje	720 000	228 616	1.000,00	5.000,00	7.000,00	
Zalihe iz 2017.god.		86 200				
UKUPNO:	1 450 000	545 791	2.000,00	10.000,00	22.000,00	34.000,00

U rasadniku Trebaljevo proizvodnja sadnog materijala uglavnom se bazira na proizvodnji kontejnerskih sadnica u plastenicima sa ograničenim kapacitetima, što iziskuje veće troškove a dobijeni sadni material je većeg kvaliteta.

Planirana proizvodnja sadnog materijala u rasadniku Županica je u pravcu proizvodnje klasičnih sadnica slobodnog korijena pri maksimalnom korišćenju kapaciteta samog rasadnika, gdje uz manje troškove radne snage na manjoj površini se dobija veći broj sadnica.

Zalihe iz 2017. godine, odnose se na sadnice nabavljene za potrebe pošumljavanja po Programu gazdovanja u 2017. godini, u Područnoj jedinici Rožaje i Andrijevice, koje nijesu realizovane zbog nedostatka finansijskih sredstava.

4.3. Plan zaštite šuma

Zaštita šuma na teritoriji Crne Gore biće usmjerena na sprečavanje pojava bespravnih sječa, zaštitu šuma od biljnih bolesti, štetočina i požara. Zaštita šuma od biljnih bolesti i štetočina vrši se u skladu sa zakonskim propisima, godišnjim planovima i dugoročnim programom zaštite.

Najznačajnije preventivne mjere u okviru zaštite šuma u 2018. godini, odnose se na:

- Sprovođenje mjera na zaštiti šuma od šumskih požara (angažovanje osmatračke službe i uspostavljanje sistema rane dojava o nastanku šumskih požara);
- Suzbijanje borovog litijaša - *Thaumtopoea pityocampa* (mehaničko uništavanje i spaljivanje gnijezda borovog litijasa);

- Kontrola brojnosti štetnih insekata u šumama (postavljanje klopki i feromonskih preparata).
- Monitoring nad štetnim organizmima posebno rizičnim za zdravlje bilja.

Troškovi na zaštiti šuma u 2018.god.

Područna jedinica	Zaštita šuma od šumskih požara -Osmatrači (mjesec Avgust) €	Zaštita šuma od potkornjaka (zaštitna sred.)€	Zaštita šuma od štetočina (uklanjanje litijaša)€	Iznos sredstava €
UKUPNO:	18.000,00	20.000,00	12.490,00	50.490,00

Šumski požari predstavljaju globalni ekološki i ekonomski problem. Zbog svoje geografske pozicije i sve izraženijeg negativnog uticaja klimatskih promjena, crnogorske šume su posebno ugrožene. U susret obavezama koje proističu iz Zakona o šumama i Zakona o zaštiti i spašavanju, preduzimaju se pojačane aktivnosti na preduzimanju mjera sprečavanja pojave, kao i na preduzimanju postupaka u slučaju pojave šumskog požara, na sprečavanju istih i dojava nadležnim službama i institucijama. U tom pravcu u toku mjeseca avgusta, Područne jedinice Uprave za šume, na najugroženijim mjestima organizovaće osmatrače. Potrebno je dodatno uložiti napore da se obezbijede sredstva za organizovanje osmatrača i interventne jedinice u kriznim mjesecima na posebno ugroženim mjestima.

Zaštita šuma od biljnih bolesti i štetočina se odnose na zaštitu šuma od parazitskih gljiva i štetnih insekata i u cilju zaštite šuma u Crnoj Gori i preventivnom djelovanju protiv malog šestozubog smrčevog potkornjaka (*pityogenes chalcographus*) i velikog osmozubog smrčevog potkornjaka (*Ips typographus* l.) Feromonske klopke (Eko trad) i feromonski preparati daju rezultate o njihovoj brojnosti, intezitetu napada odnosno blagovremenom otkrivanju početka gradacije sipaca potkornjaka. Kontrola brojnosti potkornjaka svodiće se na postavljanje klopki i preparata na najugroženijim mjestima i redovno se evidentira broj klopke, datum postavljanja feromonskog preparata i njihova zamjena i broj ulovljenih potkornjaka.

Doznaka sušika i izvala i realizacija:

Planovi doznake sušika, izvala kao i njihova realizacija u 2018. godini sadržani su u Planovima Područnih jedinica (kao represivne mjere) jer moraju biti u skladu sa ozbiljnošću trenutne situacije i ugroženosti šuma od pomenutih štetočina, a naročito se ovo odnosi na PJ Pljevlja i zato su navedene kao prioritetne mjere. Ove mjere imaju za cilj da se iz šume uklone povoljni uslovi za razmnožavanje insekata i da povećaju otpornost šumskog drveća odnosno šume od oštećenja.

5.1. Plan korišćenja šuma za 2018-u godinu

U skladu sa važećim programima gazdovanja šumama za gazdinske jedinice i planove gazdovanja za privatne šume, ukupna drvna masa koja može biti predmet korišćenja šuma u 2018 godini iznosi 804.821 m³ bruto drvne mase (u državnim šumama 618.907 m³, a u privatnim šumama 185.914 m³.) U ovu količinu uključeno je:

- Drvna masa koju je Uprava za šume planirala za korišćenje putem koncesija;
- Drvna masa koju je Uprava za šume planirala za korišćenje putem koncesija u 2017 godini;
- Drvna masa koju je Uprava za šume planira za korišćenje putem prodaje drveta u dubjećem stanju;
- Drvna masa koja je bila predmet prodaje drveta u dubjećem stanju za 2016 i 2017 godinu;
- Drvna masa koju je Uprava za šume planirala za snadbjevanja stanovništva u ruralnom području iz državnih šuma;
- Drvna masa koju je Uprava za šume planirala za korišćenje iz privatnih šuma;

Plan sječa i planirani prihod po osnovu istih

Plan	Količine u m ³	Očekivani prihod u €
Plan redovnih sječa	457.062	6.307.312,25
Plan sanitarnih sječa	97.443	707.588,00
Plan sječa u državnim šumama (za snadbjevanje stanovništva u ruralnom području)	64.402	551.796,35
Plan prihoda po osnovu posebnih naknada		370.948,14

Plan prihoda na osnovu taksa za izvoz					5.000,00
Plan sječa u privatnim šumama			185.914		464.785,00
Naknada za korišćenje nezaštićenih biljnih vrsta					10.000,00
Ukupno:			804.821		8.417.429,74
PODRUČNA JEDINICA	GAZDINSKA JEDINICA	REDOVNE SJEČE m³			Planirani prihoda u €
		Četinara	Lišćara	Ukupno	
Pljevlja	Ljubišnja	17 985	2 739	20 724	2.148.813,00
	Tara-Kosanica	28 151	88	28 239	
	Kovač	14 985	593	15 578	
	Maočnica	26 370	307	26 677	
	Vežišnica	14 895	1.058	15 953	
	Obzir-Buren	12 865	121	12 986	
	Voloder II	9 769	10 400	20 169	
	Voloder I	2.625	584	3.209	
	Potkovač	2.145	1.994	4.139	
	Bukovica	4 921	32 195	37 116	
	Korijen	2.203	-	2.203	
	Kozička rijeka	10.313	-	10.313	
	Kraljeva gora-Bunetina	13.379	1.483	14.862	201.103,50
	Petinjske šume	4.468	1.822	6.290	290.149,00
Ukupno		165 074	53.384	218.458	114.179,00
Šavnik	Bijela-Vojnik	-	4.492	4.492	2.754.244,50
Ukupno		-	4.492	4.492	35.936,00
Danilovgrad	Prekornica	-	7.057	7.057	35.936,00
Ukupno		-	7.057	7.057	77.627,00
Nikšić	Bijela Gora	137	4.391	4.528	77.627,00
	Latično	432	3.027	3.459	30.149,50
	Njegoš	2.296	5.816	8.112	27.897,00
Ukupno		2.865	13.234	16.099	57.002,00
Plužine	Bundos	2.996	4.737	7.733	115.048,50
	Planina Pivska	2 486	4 157	6 643	122.005,00
	Župa Pivska	-	4 979	4.979	82.693,00
Ukupno		5 482	13 873	19 355	55.362,50
Berane	Jelovica	1.563	541	2.104	260.060,50
	Šekularske šume	6.305	6.556	12.861	28.765,00
	Kalud. Dapsičke šume	8.072	1.429	9.501	139.460,00
Ukupno		15.941	8.526	24.467	244.091,00
Petnjica	Mrtvica -Tivran	7.614		7.614	192.143,00
Ukupno		7 614		7.614	192.143,00
Plav	Babina gora -Vaganica	9.203		9.203	156.451,00
Ukupno		9.203		9.203	156.451,00
Zabljak	Tepacke sume	6.825		6.825	190.775,00
	Gornji saranci	5.318		5.318	90.440,00
	Donji saranci	9.209	320	9.529	199.682,00
Ukupno		21 352	320	21 672	480.897,00
Bijelo Polje	Rudo Polje	6.828		6.828	118.807,20
	Bliskovo	7.869		7.869	136.920,60
	Bjelasica	789	5 730	6 519	48.108,60
	Korita	3.001		3.001	82.132,00
	Mejdanica lisa	2.775	1.441	4.216	91.969,00
Ukupno		21.262	7.171	28.433	477.937,40
Andrijevisa	Jelovica	2465	2673	5138	57.746,70

	Kutska rijeka	1500		1500	32.250,00
	Pisevska rijeka		2054	2054	24.648,00
	Ukupno	3 964	4 727	8 691	114.644,70
Podgorica	Opasanica travska gora	3 086	11 787	14 873	173.418,00
	Vuciji potok	860	4892	5752	62.680,00
	Ukupno	3 946	16 679	20 625	236.098,00
Mojkovac	Lepenac paljeska gora	17	2755	2772	18.154,00
	Petrovica Omar bure	3430	2213	5643	64.119,50
	Stitarica		3394	3394	22.061,00
	Jezerska gora	122	1732	1854	13.027,00
	Ukupno	3569	10094	13663	117.361,50
Rožaje	Backo Besnicke sume	11 194	1 376	12 570	179.524,20
	Baloticke sume	5 802	83	5 885	89.558,70
	Crnja Ibarac	4 474	1	4 475	67.339,70
	Gornji Ibar	4 424	382	4 806	93.092,00
	Županica	9 579	8	9 587	223.157,00
	Lovničke šume	1 905		1 905	28.670,25
	Paučinske šume	3 638	315	3 953	59.783,00
	Ukupno	41.016	2 165	43 181	741.124,85
Kolašin	Vučje		7 529	7 529	65.181,00
	Bukovi potok Sušac		951	951	7.608,00
	Komovi II	23	3 528	3 551	39.360,00
	Rečinska rijeka Vranještica		2 021	2 021	23.241,50
	Ukupno	23	14 029	14 052	135.390,50
	SVE UKUPNO	301.311	155.751	457.062	6.307.280,45

Uprava za šume će i ove godine realizovati Pilot projekat prodajom drvnih sortimenata na šumskom lageru u količini do 20.000 m3 četinaru i lišćaru.

PODRUČNA JEDINICA	GAZDINSKA JEDINICA	SANITARNE SJEČE m ³			Planirani prihodi u €
		Četinara	Lišćara	Ukupno	
Pljevlja	Kozička rijeka	3 827		3 827	19.135,00
	LJubišnja	39 002	47	39 49	526.809,00
	Ukupno:	42 829	47	42.876	545.944,00
Žabljak	Gornji Šaranci	374		374	1.870,00
	Ukupno:	374		374	1.870,00
Šavnik	Bukovica	286		286	1.430,00
	Ukupno:	286		286	1.430,00
Danilovgrad	Prekornica	2250	-	2250	1.125,00
	Ponikvica	18 008		18.008	18.008,00
	Štitovo	13 350		13350	6675,00
	Ukupno:	33.608		33.608	25.808,00
Plav	Trokus Ribljak	1121		1 121	6.726,00
	Čakor Visitor		471	471	1 884,00
	Ukupno:	1 121	471	1 592	8.610,00
Plužine	Bundos	322	32	354	2.784,00
	Vojnik – Brezna	292	1346	1638	17.167,00
	Ukupno:	614	1378	1992	19.951,00
Gusinje	Gusinjske sume	280		280	1.400,00
	Ukupno:	280		280	1.400,00
Podgorica	Opasanica travska gora	3965	12470	16435	102.575,00
	Ukupno:	3965	12470	16435	102.575,00

SVE UKUPNO		83 077	14 366	97 443	707.588,00
-------------------	--	---------------	---------------	---------------	-------------------

Planirana bruto drvena masa u državnim šumama za obezbeđivanje stanovništva u ruralnim područjima je 64.402 m³ od čega 22.048 m³ četinarara i 42.354 m³ lišćara, a po područnim jedinicama prikazana je u sledećoj tabeli:

PODRUČNA JEDINICA	Planirana bruto drvena masa u državnim šumama maloprodaja m³ za 2018 godinu			Planirani prihoda u €
	četinarara	lišćara	ukupno	
Pljevlja	8 290	10 785	19 075	163.434,60
Rožaje	800	2 477	3 277	28.077,34
Kolašin	121	1 618	1 739	14.899,75
BijeloPolje	1 560	2 965	4 525	38.770,20
Šavnik	80	2015	2095	17.949,97
Danilovgrad	-	2790	2790	23.904,72
Nikšić	470	5520	5990	51.322,32
Plužine	802	4083	4885	41.854,69
Zabljak	3 800	200	4000	34.272,00
Berane	2 279	2 138	4 417	37.844,85
Podgorica	150	1 000	1 150	9.853,20
Andrijevisa	1 500	3 000	4 500	38.556,00
Mojkovac	350	905	1255	10.752,84
Petnjica	856	1678	2534	21.711,31
Plav	990	800	1790	15.336,72
Gusinje	-	-	-	-
Kotor		380	380	3.255,84
UKUPNO:	22 048	42 354	64 402	551.796,35

Za potrebe socijalno ugroženom stanovništvu planirano je cca 5.000 m³, koje će se koristiti iz planiranih bruto drvnih masa u državnim šumama za maloprodaju u 2018 godini.

Planirana bruto drvena masa u privatnim šumama je 185.914 m³ od čega 57.397 m³ četinarara i 128.517 m³ lišćara, a po Područnim jedinicama prikazana je u sledećoj tabeli:

PODRUČNA JEDINICA	Planirana bruto drvena masa u privatnim šumama m³ za 2018 godinu			Planirani prihoda u €
	četinarara	lišćara	ukupno	
Pljevlja	23 600	1 170	24 770	61925,00
Rožaje	2 866	50	2 916	7290,00
Berane	4 440	2 750	7 190	17975,00
Petnjica	240		240	600,00
Žabljak	4 580		4 580	11450,00
Kolašin	4 495	32 467	36 962	92405,00
BijeloPolje	9 591	9 625	19 216	48040,00
Šavnik	-	2058	2058	5145,00
Danilovgrad	-	3415	3415	8537,50
Nikšić	300	22931	23231	58077,50
Plužine	620	4992	5612	14030,00
Podgorica	792	16 343	17 135	42837,50
Andrijevisa	2 200	12 900	15 100	37750,00
Mojkovac	2 503	5 584	8 087	20217,50
Plav	730	1235	1965	4912,50

Gusinja	375	750	1 125	2812,50
Kotor	65	12 247	12 312	30780,00
UKUPNO	57 397	128 517	185 914	464.785,00

Plan doznake stabala za sječu u 2018. godini

Uprava za šume u 2018. godini planira da dovrši doznaku po orijentacionom planu za 2018 u količini kako je prikazano u narednoj tabeli:

PODRUČNA JEDINICA	Četinara m ³	Lišćara m ³	Ukupno m ³	Očekivani prihod u €
Kolašin	2.264	38.060	40.324	425.880,00

Za potrebe troškova za angažovanja povremene radne snage na vršenju poslova doznake u 2018 godini potrebno je 150.000 €.

Plan izgradnje i rekonstrukcije šumskih puteva

Pregled planiranih aktivnosti koncesionara i korisnika šuma koji se odnose na izgradnju i rekonstrukciju šumskih puteva, dat je u narednoj tabeli:

Područna jedinica	Gazdinska jedinica	Izgradnja tvrdih puteva u km	Izgradnja vlake u km	Rekonst. u km	Meki put u km
Pljevlja	Voloder I, Vežišnica, Voloder II, Kraljeva gora, Bukovica, Potkovac, LJubišnja	19+400			
Rožaje	Balotičke šume, Gornji Ibar, Županica, Paučinske šume		5+450		
Berane	Šekularske šume, Kaludarsko Dapsičke šume	0+100	3+250		
Petnjica	Mrtvica Tivran	0+800			
Kolašin	Vučje		8+000		
Bijelo Polje	Rudopolje, Bliškovo, Bjelasica, Korita, Mejdanica Lisa	1+400	5+600		0+800
Šavnik	Bijela-Vojnik	1+800	1+705		
Danilovgrad	Prekornica	0+600	9+200		
Nikšić	“Bijela Gora”, “Latično”, “Njegoš”	4+500	2+110	1+480	
Plužine	“Vojnik Brezna”, “Bundos”, “Planina Pivska”		4+870		
Andrijevica	Jelovica, Piševska i Kutska rijeka		3+200		
Mojkovac	Jezerska gora, Petrovica Omar, Lepenac Palješka gora, Štitarica		8+200	3+100	
Gusinja	Gusinske šume		1+100		
Podgorica	Opasanica Travška gora, Vučiji potok	0+400	3+560		
Sve ukupno		29+400	56+240	4+580	0+800

Na osnovu prosječnih cijena, a koje iznose 22.000 €/km za put i 5.000 €/km za vlake, cijena koštanja izgradnje puteva procjenjuje se na 646.800,00 € za puteve i 281.200,00 € za vlake.

6.1. Plan obuke kadrova

Radi izvršavanja zakonom predviđenih poslova u nadležnosti Uprave za šume, potrebno je planirati da svaka područna jedinica izvrši obuku po jednog diplomiranog inženjera šumarstva, na izradi Programa gazdovanja šumama i Plana razvoja šuma. Osim toga, potrebna je i obuka za korišćenje računara i GIS alata. Potrebna sredstva za obuku iznose 10.000 €. Obrazloženje za sprovođenje obuke je sljedeće: Uprava za šume shodno setu Zakona iz zaštiti životne sredine kao i zakona iz oblasti planiranja i uređenja prostora daje mišljenja kada se radi o šumama i šumskom zemljištu, a bez poznavanja procesa planiranja i GIS alata ne mogu se dati meritorna mišljenja; katastar nepokretnosti u digitalnom obliku je urađen za cca 70% teritorije Crne Gore, i isti se može koristiti u cilju suzbijanja uzurpacija šuma i šumskog zemljišta; izrada izvođačkih projekata, planova zaštite od požara,

evidentiranja požarišta kao i planova sanacije istih podrazumijevaju kvalitetan kartografski prilog, pa bi razmjena podataka i informacija unutar Uprave za šume, kao i prema drugim pravnim i fizičkim licima, bila daleko lakša i ekspeditivnija korišćenjem GIS tehnologija. Procedure potrebne za odgovore na ove teme, zahtijevaju, između ostalog, i solidno poznavanje rada na računaru, imajući u vidu da se koriste specijalizovani programi (GIS, softver OSNOVA, softver Nacionalne inventure šuma i dr).

Zbog nedostatka Budžetom opredijeljenih finansijskih sredstava za 2018. godinu, nedostaju sredstva za izvršenje predmetnog plana.

7. SREDSTVA PLANIRANA BUDŽETOM ZA 2018.

Sredstva planirana Budžetom za 2018. godinu prikazana su u narednoj tabeli.

2441		Uprava za šume	4.864.407,28
	4	Izdaci	4.864.407,28
	41	Tekući Izdaci	4.174.406,28
	411	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	3.306.156,28
0482	4111	Neto zarade	1.977.420,11
0482	4112	Porez na zarade	271.140,35
0482	4113	Doprinos na teret zaposlenog	709.652,39
0482	4114	Doprinos na teret poslodavca	311.097,01
0482	4115	Opštinski prirez	36.846,42
	412	Ostala lična primanja	32.000,00
0482	4122	Naknada za stanovanje i odvojen život	7.000,00
0482	4125	Otpremnine	22.000,00
0482	4127	Ostale naknade	3.000,00
	413	Rashodi za materijal	453.500,00
0482	4131	Administrativni materijal	135.000,00
0482	4133	Materijal za posebne namjene	115.000,00
0482	4134	Rashodi za energiju	40.000,00
0482	4135	Rashodi za gorivo	161.500,00
0482	4139	Ostali rashodi za materijal	2.000,00
	414	Rashodi za usluge	89.750,00
0482	4141	Službena putovanja	19.000,00
0482	4142	Reprezentacija	1.000,00
0482	4143	Komunalne usluge	42.000,00
0482	4144	Bankarske usluge negativne kursne razlike	2.000,00
0482	4145	Usluge prevoza	3.000,00
0482	4146	Advokatske, notarske i pravne usluge	1.000,00
0482	4147	Konsultantske usluge, projekti i studije	15.000,00
0482	4148	Usluge stručnog usavršavanja	2.000,00
0482	4149	Ostale usluge	4.750,00
	415	Rashodi za tekuće održavanje	103.000,00
0482	4151	Tekuće održavanje javne infrastrukture	3.000,00
0482	4152	Tekuće održavanje građevinskih objekata	85.000,00
0482	4153	Tekuće održavanje opreme	15.000,00
	417	Renta	20.000,00
0482	4171	Zakup objekata	20.000,00
	419	Ostali izdaci	170.000,00
0482	4191	Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu	100.000,00
0482	4193	Izrada i održavanje softvera	15.000,00
0482	4194	Osiguranje	40.000,00
0482	4196	Komunalne naknade	15.000,00

	43	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	30.000,00
	431	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	30.000,00
0482	4316	Transferi za jednokratne socijalne pomoći	30.000,00
	44	Kapitalni izdaci	660.000,00
	441	Kapitalni izdaci	660.000,00
0482	4414	Izdaci za uređivanje zemljišta	655.000,00
0482	4415	Izdaci za opremu	5.000,00
	46	Otplata dugova	1,00
	463	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	1,00
0482	4630	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	1,00

REZIME

Godišnji Program gazdovanja šumama, urađen je u skladu sa planiranim sredstvima u budžetu Crne Gore za Upravu za šume za tekuću 2018. godinu. Shodno planiranim sredstvima, moguće je obezbijediti realizaciju Programom planiranih aktivnosti. Zbog nedostatka potrebnih sredstava, šumsko uzgojni radovi nijesu izraz stvarnih potreba na terenu. Zato i nijesu planirani u skladu sa zakonom i važećim planskim dokumentima, te je shodno prethodno istaknutom, u ovoj godini prioritet dat pošumljavanju površina koje zahtijevaju hitnu intervenciju zbog trenutnog stanja u kojem se iste nalaze.

Programom za 2018. godinu, planirana je izrada planskih dokumenata, a prioritet je dat gazdinskim jedinicama čija su planska dokumenta već istekla ili ističu tokom ove godine.

Programom su utvrđene i projekcije prihoda budžeta u 2018. godini. Očekuju se prihodi po osnovu finansijskih zaduženja koncesionara, sa kojima su zaključeni dugogodišnji ugovori, prodajom drveta u dubjećem stanju putem raspisivanja javnog poziva, kao i naplatom zaostalih potraživanja iz prethodnog perioda. Planirani prihodi predstavljaju realnu projekciju budžetskih prihoda za tekuću godinu. Značajan dio sredstava u budžetu, će se i ove godine sliti po osnovu obračuna posebne naknade, koja nije obračunata i naplaćena u prethodnom periodu.

Evidentan problem, i ove godine, predstavljaće angažovanje dodatne radne snage na doznaci stabala u 2018. godinu i lica koja je potrebno angažovati po osnovu Ugovora o povremeno privremenim poslovima (ugovora o radu). Nedostajuća sredstva za dodatnu radnu snagu koju treba angažovati, po oba ova osnova u Upravi za šume, iznose oko **300.000,00 €**, jer je u Budžetu za ovu namjenu za tekuću godinu planirano da se utroši **100.000,00 €**.

Tokom tekuće godine ćemo se suočiti i sa prenešenim problemom, kada je u pitanju angažovanje lica po osnovu ugovora o povremeno privremenim poslovima. Jedan dio ovog problema će biti riješen jer je već raspisan konkurs za prijem 10 izvršilaca (postupak u toku), dok je pokrenuta procedura za prijem još 10 izvršilaca. I pored prednjih preduzetih mjera, ovo pitanje neće biti riješeno do kraja, jer će se isto i dalje proizvoditi zbog prirodnog odliva radne snage iz Uprave za šume.

Da bi smo obezbijedili implementaciju planova i postizanja kontinuiteta gazdovanja šumama na principu održivosti, neophodno je obezbijediti dodatna sredstva **480.000,00 EUR-a**.

Dug koncesionara i korisnika šuma po podacima Poreske uprave Crne Gore iznosi **5.105.457,96 EUR-a**, na dan 31.12.2017. godine, od čega je nenaplativo **3.129.031,48 EUR-a**, a aktivni realno naplativi dug je **1.976.426,48 EUR-a**, što ukazuje da je neophodno preduzimanje rigoroznih mjera za naplatu istih a pretpostavljene mjere treba aktivirati u prvom kvartalu 2018. godine.

U 2018 godini nastaviće se sa realizacijom Pilot projekta, prodajom drvnih sortimenata na šumskom lageru i to u Područnim jedinicama Pljevlja, Žabljak, Kolašin, Berane i Rožaje. Za realizaciju ovog projekta planiramo da se obezbijedi količina do 20.000 m³ četinara i lišćara, za šta je neophodno izdvojiti dodatna finansijska sredstva.